

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1635. usque ad annum 1643

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 9011888X

§. 39. Cimmartius Marchio & Thuanus capite plexi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67406)

Sæc. XVII. urbem tertio obsidionis die Gallis eripuit:
 A. C. 1642. indeque Bassèam contendens, hanc ci-
 vilitatem armis suis subegit, promotis-
 que in Picardiam castris prope Hone-
 curtium commisso prælio Guichium
 Franciæ Marescallum magna clade af-
 fecit, captis Gallorum bis millibus, to-
 tidemque ferme in acie cæsis. Hæc
 clades haud parum Catalonicæ victo-
 riæ lætitiâ imminuit, quin tamen
 Hispanas res multum promoveret, eo-
 quod Galliarum Rege inter Viduam
 Sabaudicæ Ducissam & Mauritium Car-
 dinalem ejusque Fratrem Thomam con-
 cordiæ pacta Taurini die decima quar-
 ta Junii conciliante, ambo hi Sabau-
 dicæ Principes ab Hispanis ad Gallicas
 partes transiissent, & insuper Franci-
 scus Melus intercepto victoriarum cur-
 su regredi jussus fuisset, ut Mosæ tran-
 situs observaret, indeque Vinarienses
 per agrum Coloniensem grassantes
 prohiberet.

§. XXXIX.

*Cimmartius Marchio & Thuanus ca-
 pite plexi.*

*Mem. Hist.
 par Arme-
 lot tom. 2.
 pag. 276.
 Abregé de
 l'hist. Eccl.
 tom. 10.*

Interea Franciæ Aula intestinis turba-
 batur motibus, quorum origo hæc
 erat: Deperibat Rex Hautefortiam No-
 bilem Matronam, quam Richelius Car-
 dinalis

dinalis aula quidem amovere statuit, Sæc. XVII. A.C. 1642.
 ut vero Regis mœrorem ob hujus fœ-
 minæ absentiam conceptum tempera-
 ret, juvenem Regi aliunde acceptum
 subrogare nitebatur: Selegit igitur præ-
 ceteris Henricum Effiatum Cimmartij,
 seu ut alii volunt, Sammartii Marchio-
 nem, qui etiam præclaris suis naturæ
 dotibus tam arcte Regis animum sibi
 devincire noverat, ut præter intimam
 Regis gratiam ad supremam Regii sta-
 buli Præfecturam, novosque honores
 evectus, nil consummatæ fortunæ re-
 liquum haberet, nisi ut insuper prima-
 riæ Ministri dignitatem consequeretur:
 Inde vero acuebatur æmulatio Richelii
 Cardinalis, qui improvido prorsus con-
 silio, ne novus hic Cliens deinceps se-
 cretis adhiberetur consiliis, nec Ma-
 riam Nivernii Principem sibi matrimo-
 nio jungeret, minus vero Ducis ac
 Franciæ Paris titulo decoraretur, præ-
 pediebat, eique per Sentionum nuntiarum
 jussu, sibi cum Rege tam arcana
 pertractanda esse negotia, ut ea alte-
 rius cujuscunque præsentiam exclude-
 rent: Hæc res tantopere Cimmartio
 stomachum moverat; ut in Cardinalis
 excidium juraret: sui quoque consilii
 exitum in expedito fore crediderat,
 eoquod in familiari colloquio sæpius de-
 prehendisset, quod nimia Cardinalis
 poten-

Sæc. XVII. potentia ipsimet Regi molesta accide-
 A.C. 1642. ret, Rexque nonnunquam Cimmartio
 indulfisset, ut clam ea adhiberet
 media, quibus Richelii auctoritas de-
 primeretur: quoniam vero adversa Re-
 gis valetudo proximam præfagiret mor-
 tem, nec satis privatus ejusdem favor
 illum contra publicam Cardinalis aucto-
 ritatem tutum redderet, hinc in consilii
 sui executionem potentes sibi fautores
 conciliare nitebatur: præprimis igitur
 per Franciscum Augustum Thuanum
 literas ad Bullionium Ducem, juratum
 Richelii hostem dedit, quibus ipsum
 ad conjurationis societatem sollicitans,
 rogabat, ut nulla mora Parisios veni-
 ret: Hic quoque non modo iter suum
 accelerabat, sed præterea Aurelianen-
 sem Ducem Regis Fratrem in suas par-
 tes haud ægre pertrahebat; Dux enim
 præter veteres indignationes, quas ad-
 versus Richelium conceperat, nova
 insuper suspicione torquebatur, ne Car-
 dinalis, mortuo Rege, Franciæ ad-
 ministrationem sibi vendicaret. Utro-
 que igitur apud Sanctum Germanum
 conveniente, Cimmartius exposuit,
 „Regem periculoso decumbere morbo,
 „& Cardinalem neglecta Regina & Au-
 „relianensi Duce, Galliarum Regimini
 „inhiare, igitur præter commune peri-
 „culum, privatam quoque, idque longe
 „majus

„majus imminere Duci, si Cardinalis Sæc XVII.
 „prævaleret; nil ergo magis consultum A. C. 1642.
 „in præsentis rerum vicissitudine esse,
 „nisi ut Bullionius Sedanum, urbem
 „munitissimam in omnem invisæ fortis
 „eventum tanquam tutum asylum Duci
 „cederet, nullaque mora cum Hispa-
 „niarum Rege de validis militum sup-
 „petiis ageret, ut inuito prælio Harcur-
 „tii & Guichii copiæ a Sedanensi vici-
 „nia propelli possent, demum vero Ri-
 „chellius per Cimmartium occideretur.,
 Placuit cunctis hoc consilium, cujus
 tamen executionem morabatur repen-
 tinus Cardinalis morbus; hunc enim
 alias brevi moriturum sperantes, cæ-
 dem differebant, quinimo ipsemet Car-
 dinalis, qui conflatæ conjurationis non
 omnino ignarus erat, studiose de vita
 sua actum esse, per suos amicos & Chi-
 rurgos in vulgus spargebat. Postquam
 vero Regem Perpiniani in castris ex
 gravi morbo decumbere, innotuerat,
 confestim in Aula, & exercitu varia
 animorum studia sese prodebant, aliis
 Meillerayo Richelii fautori, aliis Cim-
 martio adhærentibus. Brevi tamen
 recuperata Regis sanitas hosce tumultus
 adhucdum sedabat, simul tamen
 Regis animo aversionem contra Cardi-
 nalem augendi medium Cimmartio in-
 spirabat, qui opportune Regi suggestit;

Hist. Eccles. Tom. LX.

Rr quod

XVII. quod immodica Cardinalis ambitio, & A. C. 1642. regnandi cupiditas, unica horum motuum causa exstitisset: Tum demum Cardinalis, ex Regia aversione hostium suorum numerum ac potentiam indies crescere cernebat, quapropter securitati consulturus, Narbonam secedere constituit: Jamjam unius diei iter agebat, cum eidem foederis, quod Mense Martio Madriti firmatum Aurelianensis Dux cum Hispanis pepigerat, descriptum exemplar ab ignota manu submittitur, quod Richelius Cardinalis nulla mora ad Regem deferri curat. Obstupuit Rex, iteratam Fratris sui rebellionem, Cimmartii ingratitude, & ceterorum perfidiam detestatus: mox igitur Narbonam delatus, remoto omni strepitu Cimmartium, & Thuanum, necnon Bullionium tum Casali in Italia agentem comprehendi jubet, die sexta Augusti datis ad Parisiense Parliamentum literis questus, quod Rex Hispaniae quater centies mille aureos ad contrahendum in Francia militem Aurelianensi Duci, Bullionio autem & Cimmartio octoginta aureorum millia ea lege pollicitus esset, ut Sedanensem urbem valide munirent: Tum primum Cardinalis de hostibus suis triumphabat, instructisque judicii actis Cimmartium & Thuanum nonnisi triginta quinque

que annos natum Lugduni die secunda Sæc. XVII.
 Septembris capite plecti iussit; ejusdem A. C. 1642.
 quoque supplicii severitatem Borbonius
 ea lege redimere permittebatur, ut Se-
 danum Regi cederet, Aurelianensis
 vero Dux vitæ gratiam quidem obti-
 nuit, nunquam tamen amplius Regis
 conspectum subire permissus, Anne-
 cyum in Sabaudiam emigrare jussus
 est. Ceterum habentur ad calcem de-
 cimi quinti Voluminis Historiæ Thua-
 næ Gallice redditæ plura monumenta,
 quibus Thuani innocentia vindicatur,
 ipsiusque excidium accelerandi media
 tum adhibita indicantur. Fertur e-
 tiam, quod ipsius Soror haud procul
 a Richelii Cardinalis tumulo, Lazari
 Sororem, dum Christum ad fratris sui
 sepulcrum conducit, depingi jusserit
 cum hac epigraphe: *Tu si hic fuisses,
 frater meus non mortuus esset.*

§. XL.

Armandi Richelii Cardinalis obitus.

Paulopost die quarta Decembris iter Ciacon. in
 vita Ur-
 banus VIII.
 Journal du
 Card. Richel.
 Vassor. Hist.
 de Louis
 XIII.
 Mem. du
 & Minist. de
 Richelieu.
 æternitatis ingrediebatur ipse Car-
 dinalis Armandus, qui omnes suos ho-
 stes, ipsamque fortunæ invidiam felici-
 ter vicit, a sola morte devictus. Hic
 præclaro genere ortus, in Navarra
 Collegio literis præsertim Philosophicis

Rr 2